

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้างนี้เพื่อต้องการทราบว่า ค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ เพียงใด ในระหว่างสตรีที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรแตกต่างกัน โดยใช้สตรีตัวอย่างของโครงการวิจัยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2525 สตรีในข่ายพิจารณาสำหรับการศึกษาค้างนี้คือ สตรีที่สมรสแล้ว (ไม่จำกัดอายุ) และมีบุตรอายุระหว่าง 1-12 ปีบริบูรณ์ ไม่ว่าบุตรในช่วงอายุดังกล่าวจะอาศัยอยู่ในครัวเรือนนี้หรือไม่ก็ตาม มีประชากรตัวอย่างในการศึกษารวมทั้งสิ้น 1,813 คน

สำหรับสมมติฐานในการศึกษานั้น ได้กำหนดสมมติฐานหลักไว้ว่า สตรีที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรแตกต่างกัน น่าจะมีค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรแตกต่างกัน ดังนั้นตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ จึงเป็นลักษณะทางด้านต่างๆ ของสตรีอันประกอบด้วย ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพของสตรีและรายได้ของครอบครัว/ปี ลักษณะทางสังคม ได้แก่ การศึกษาของสตรี การเปิดรับสื่อสารมวลชน แบบของครัวเรือนและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวมทั้งลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุของสตรี ระยะเวลาสมรส จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบัน เพศของบุตรและลำดับที่บุตร โดยมีเขตที่อยู่อาศัยและจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันเป็นตัวแปรควบคุม สำหรับค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรซึ่งเป็นตัวแปรตาม จะหมายถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่อาจคิดเป็นตัวเงินได้ จำแนกออกเป็น 3 ระดับคือ ค่าใช้จ่ายระดับต่ำ กลาง และสูง การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล ทำในรูปตารางร้อยละแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตัวเดียวกับตัวแปรตาม และมีตัวแปรควบคุม โดยใช้สถิติ Chi-square (X^2 -test) เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของความเป็นอิสระระหว่างตัวแปรที่ระดับ .10 และวัดความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา (Measure of Association) ด้วยสถิติ Gamma (G) ผลการศึกษาจำแนกตามลักษณะต่างๆ มีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนมากหรือร้อยละ 41.1 มีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรระดับกลาง รองลงมาร้อยละ 34.6 มีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจระดับต่ำ และน้อยที่สุดคือค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 24.3 นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของสตรีเป็นตัวกำหนดที่ทำให้เกิดความแตกต่างของค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

1.1 อาชีพของสตรี

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของสตรีกับค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร พบว่าสรุปผลการศึกษาได้ว่า อาชีพของสตรีมีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีระดับของความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา เมื่อวัดด้วยค่า $\text{Gamma} = 0.10$ นั่นคือ สตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจมากกว่าสตรีที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และยิ่งมากกว่าสตรีที่ไม่ได้ทำงานหรือทำงานบ้าน ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผลการศึกษาในครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 รายได้ของครอบครัว

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรนั้น พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่อกันในทางลบอย่างชัดเจน กล่าวคือ สตรีที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำจะมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจมากกว่าสตรีที่มีรายได้ของครอบครัวสูง โดยความสัมพันธ์ที่พบมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาเท่ากับ -0.09 ซึ่งแบบแผนความสัมพันธ์ที่พบมีทิศทางกลับกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นแนวทางการศึกษาด้วยสาเหตุนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ลักษณะทางสังคม

2.1 การศึกษาของสตรี

สรุปผลการศึกษาในประเด็นการศึกษาของสตรีได้ว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับสูงกับสตรีที่มีการศึกษาระดับต่ำนั้น มีค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาเมื่อวัดด้วยค่า $G = -0.09$ กล่าวคือ สตรีที่มีการศึกษาระดับต่ำจะมีค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจมากกว่าสตรีที่มีการศึกษาระดับสูง อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 การเปิดรับสื่อสารมวลชน

จากการศึกษาพบว่า ระดับการเปิดรับสื่อสารมวลชนของสตรีมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร กล่าวคือ สตรีที่มีการเปิดรับสื่อสารมวลชนแตกต่างกันจะมีค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจแตกต่างกัน โดยสตรีที่ไม่ค่อยเปิดรับสื่อสารมวลชนคือ ไม่ค่อยอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ จะมีค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจมากกว่าสตรีที่มีการเปิดรับสื่อสารมวลชนในระดับสูงขึ้นไป และความสัมพันธ์นี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ค่าความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาเท่ากับ -0.18 แต่เนื่องจากแบบแผนความสัมพันธ์ที่พบมีทิศทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผลการศึกษาประเด็นนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 แบบของครัวเรือน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแบบของครัวเรือนกับค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร พบว่า ไม่ว่าสตรีจะอาศัยอยู่ในครัวเรือนแบบเดี่ยวหรือครัวเรือนแบบขยายสตรีมีค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .20$) นั่นคือ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง แสดงว่า แบบของครัวเรือนไม่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร ดังนั้นการศึกษาในเรื่องแบบของครัวเรือนจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "สตรีที่อยู่ในครัวเรือนแบบเดี่ยว น่าจะมีค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเชิงเศรษฐกิจมากกว่าสตรีที่อยู่ในครัวเรือนแบบขยาย"

2.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เมื่อศึกษาความแตกต่างของค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจ เกี่ยวกับบุตรของสตรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปรากฏว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจ เกี่ยวกับบุตร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสตรีที่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนน้อยจะมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจมากกว่าสตรีที่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนมาก และความสัมพันธ์นี้มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .01$) แต่มีความสัมพันธ์เชิง เนื้อหาเพียงเล็กน้อย (ค่า Gamma = -0.03)

3. ลักษณะทางประชากร

3.1 อายุของสตรี

สรุปผลการศึกษานี้ประ เด็นนี้ได้ว่า อายุของสตรีมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจ เกี่ยวกับบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .00$) และมีค่าความสัมพันธ์เชิง เนื้อหาเมื่อวัดด้วยสถิติ Gamma เท่ากับ -0.06 โดยสตรีที่มีอายุน้อยจะมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจมากกว่าสตรีที่มีอายุมาก ซึ่งความสัมพันธ์ที่พบ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 ระยะเวลาสมรส

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรสกับค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจ เกี่ยวกับบุตรนั้น พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่อกันในทางลบอย่างชัดเจน กล่าวคือ สตรีที่มีระยะเวลาสมรสน้อยจะมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจ เกี่ยวกับบุตรมากกว่าสตรีที่มีระยะเวลาสมรสมากกว่า โดยความสัมพันธ์ที่พบนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .00$) และมีความสัมพันธ์เชิง เนื้อหาเท่ากับ -0.13 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบัน

ผลการศึกษานี้ประ เด็นนี้สรุปได้ว่า ตัวแปรจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันกับค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจ เกี่ยวกับบุตรสัมพันธ์กันทางลบอย่างชัดเจน กล่าวคือ สตรีที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันจำนวนน้อยจะมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิง เศรษฐกิจมากกว่าสตรีที่มีบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันจำนวนมาก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.00$ และมีค่า Gamma = -0.07 เนื่องจากทิศทางของ

ความสัมพันธ์ดังกล่าวกลับตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผลการศึกษานี้ประเด็นนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 เพศของบุตร

ผลการศึกษาค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร จำแนกตามเพศของบุตรนี้ ปรากฏว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างเพศของบุตรกับค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจ คือ อัตราส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจของสตรีที่มีบุตรชายไม่แตกต่างจากสตรีที่มีบุตรหญิง และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .26$) ไม่ว่าจะควบคุมด้วยเขตที่อยู่อาศัยหรือจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันแล้วก็ตาม แสดงว่า เพศของบุตรไม่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร ซึ่งผลการศึกษานี้ประเด็นนี้นับว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.5 ลำดับที่บุตร

ลำดับที่บุตรมีความสัมพันธ์ในทางลบกับค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .00$) และมีค่าความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาเท่ากับ -0.08 ซึ่งความสัมพันธ์ที่พบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ สตรีที่มีบุตรลำดับที่ต้นๆ กับสตรีที่มีบุตรลำดับที่หลังๆ นั้นมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจแตกต่างกัน โดยสตรีที่มีบุตรลำดับที่ต้นๆ จะมีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรมากกว่าสตรีที่มีบุตรลำดับที่หลังๆ

การศึกษานี้ครั้งนี้มีข้อน่าสังเกตว่า ในการตั้งสมมติฐานของการศึกษาอาศัยแนวคิดเชิงทฤษฎีเรื่องค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตร อันเป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ผู้เป็นบิดามารดาคำนึงถึงอนาคตของบุตรในระยะยาว ซึ่งสตรีที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูงจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของบุตร เนื่องด้วยสตรีเหล่านี้คำนึงถึงคุณภาพของบุตรมาก แต่คำถามที่นำมาสร้างดัชนีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร ได้มาจากคำถามที่สัมผัสกับความรู้สึกของสตรีที่เกิดขึ้นในระหว่างการเลี้ยงดูบุตรแต่ละคน มิได้มีแนวคิดพาดพิงไปถึงอนาคตของบุตร เช่นอาชีพ การศึกษา หรือคุณภาพ จึงอาจมีผลทำให้ผลการวิเคราะห์ในครั้งนี้บางส่วนไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการศึกษาดังกล่าวมาข้างต้น อาจสรุปในรูปของตารางเพื่อความสะดวกต่อการทำความเข้าใจได้ ดังปรากฏในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของสตรีที่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร

ลักษณะทางด้านต่างๆ	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร		* นัยสำคัญทางสถิติ	ระดับความสัมพันธ์
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน	วัดด้วย Chi-square	เชิงเนื้อหา วัดด้วย Gamma
<u>ลักษณะทางเศรษฐกิจ</u>				
อาชีพของสตรี	/		.01	0.10
รายได้ของครอบครัว	/		.07	-0.09
<u>ลักษณะทางสังคม</u>				
การศึกษาของสตรี	/		.05	-0.09
การเปิดรับสื่อสารมวลชน	/		.00	-0.18
แบบของครัวเรือน	/		.20	0.05
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	/		.01	-0.03
<u>ลักษณะทางประชากร</u>				
อายุของสตรี	/		.00	-0.06
ระยะเวลาสมรส	/		.00	-0.13
จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบัน		/	.00	-0.07
เพศของบุตร	/		.26	0.05
ลำดับที่บุตร	/		.00	-0.08

* เมื่อไม่ได้ควบคุมด้วยตัวแปรควบคุม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายดังต่อไปนี้

1. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่า ลักษณะทางด้านอาชีพของสตรี รายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของสตรีมีผลกระทบค่อนข้างชัดเจนต่อค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตร กล่าวคือ สตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ของครอบครัว/ปีระดับต่ำ และมีการศึกษาระดับต่ำ จะเป็นกลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรมากกว่า ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการที่รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายหรือมาตรการใดๆ ก็ตามให้สอดคล้องกับกลุ่มประชากร และมีเป้าหมายชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านสวัสดิการต่างๆ ตัวอย่างเช่น รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานเอกชนจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือโรงเรียนอนุบาลในเขตชนบท ทั้งนี้เพราะ การมีบุตรมีใช้เป็นภาระความรับผิดชอบของครอบครัวแต่เพียงอย่างเดียว หากยังเป็นภาระความรับผิดชอบของสังคมโดยรวมด้วย

2. การศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรแสดงให้เห็นว่า การมีบุตรเป็นภาระแก่สตรีผู้เป็นมารดามาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมและภาวะแรงกดดันทางเศรษฐกิจ ทำให้สตรีต้องออกไปทำงานหารายได้มากขึ้น ในขณะที่ต้องคงสภาพบทบาทหน้าที่เดิมคือการเป็นภรรยาที่ดีของสามี เป็นแม่บ้านรับผิดชอบเรื่องต่างๆ ภายในบ้าน เช่น ทำงานบ้าน ดูแลบุตรและสามี ตลอดจนสมาชิกทุกคนในบ้าน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงควรจะมีกลไกทางสังคมที่จะมาช่วยแบ่งเบาภาระจากสตรี ดังเช่น การรณรงค์เผยแพร่ให้บุตรตระหนักถึงภาระอันหนักนี้ หรือรัฐบาลอาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนที่คิดค่าบริการไม่แพงนัก

นอกจากข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายดังกล่าวข้างต้นแล้ว ควรได้มีการศึกษาในเรื่องค่าใช้จ่ายที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. การศึกษานี้เลือกพิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของสตรี น่าจะมีการศึกษาจากผู้เป็นบิดา หรือสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว รวมทั้งบุคคลทั่วไป ทั้งที่สมรสแล้วและยังไม่สมรส เพื่อที่

รัฐบาลจะได้ทราบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อการมีบุตรอย่างไร อันจะเป็นข้อมูลเสริมในการกำหนดนโยบายประชากร รวมทั้งแนวทางสนับสนุนให้แต่ละครอบครัวมีบุตรเพียง 2 คน

2. การศึกษาครั้งนี้มีสตรีในข่ายพิจารณาคือ สตรีที่สมรสแล้ว (ไม่จำกัดอายุ) และมีบุตรอายุ 1-12 ปีบริบูรณ์เท่านั้น ครั้งต่อไปควรที่จะทำการศึกษามุมที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปีบริบูรณ์ด้วย ทั้งนี้เพราะบุตรที่ยังเป็นทารกยังเป็นวัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลย น่าจะเป็นภาระของสตรีมากเช่นกัน

3. ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของสตรีในภาคอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่าย เศรษฐกิจเกี่ยวกับบุตรด้วย เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะทางด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่าย เศรษฐกิจที่แตกต่างกันในแต่ละภาค

4. ควรจะมีการศึกษาในรายละเอียดของค่าใช้จ่ายที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตรให้มากยิ่งขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายด้านครอบครัว เป็นต้น